

UDK: 379,9

Sheraxon XASHIMOV,

Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti, Ijtimoiy fanlar kafedrasida katta o'qituvchisi, f.f.b.f.d. (PhD)

E-mail – sheraxon64@mail.ru

Samarqand "O'zbekiston-Finlyandiya" pedagogika instituti professori, f.f.d. J.Ya. Yaxshilikov taqrizi asosida

O'ZBEKISTONNING XALQARO IMIDJI YUKSALISHIDA MILLIY TURIZMDAGI MODERNIZATSION VA INTEGRATSION JARAYONLAR

Annotatsiya

Maqolada O'zbekistonning xalqaro imidji yuksalishida milliy turizmning tutgan o'rnini, ushbu holatdagi modernizatsion va integratsion jarayonlar tahlil qilingan. O'zbekistondagi modernizatsion jarayonlar, mamlakatning jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuvi, madaniyatlararo muloqotning kuchayishi, axborot kommunikatsiya tizimining yanada takomillashuvi va uning turizm sohasi rivojlanishiga ta'siri kabi masalalar ko'rib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Xalqaro imidj, milliy turizm, modernizatsiya, integratsiya, madaniyatlararo muloqot, axborot kommunikatsiya tizimi, turizm sohasi, turistik tashkilotlar, modernizatsion, integratsion jarayonlar.

ПРОЦЕССЫ МОДЕРНИЗАЦИИ И ИНТЕГРАЦИИ В ПОВЫШЕНИИ МЕЖДУНАРОДНОГО ИМИДЖА УЗБЕКИСТАНА В НАЦИОНАЛЬНОМ ТУРИЗМЕ

Аннотация

В статье анализируется роль национального туризма в подъеме международного имиджа Узбекистана, процессы модернизации и интеграции в этой ситуации. Были рассмотрены такие вопросы, как процессы модернизации в Узбекистане, интеграция страны в мировое сообщество, усиление межкультурных отношений, дальнейшее совершенствование информационно-коммуникативной системы и его влияние на развитие туристической сферы.

Ключевые слова: Международный имидж, национальный туризм, модернизация, интеграция, межкультурная коммуникация, информационно-коммуникационная система, туристическая отрасль, туристические организации, модернизация, интеграционные процессы.

MODERNIZATION AND INTEGRATION PROCESSES IN NATIONAL TOURISM IN IMPROVING THE INTERNATIONAL IMAGE OF UZBEKISTAN

Annotation

The article analyzes the role of national tourism in the rise of the international image of Uzbekistan, the processes of modernization and integration in this situation. Issues such as modernization processes in Uzbekistan, integration of the country into the world community, strengthening of intercultural communication, further improvement of the information communication system and its impact on the development of the tourism sector were considered.

Key words: International image, national tourism, modernization, integration, intercultural communication, information communication system, tourism sector, tourism organizations, modernization, integration processes.

O'zbekistonda demokratik huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini barpo etish jarayonida mamlakatning xalqaro imidjini yuksaltirish, ushbu jarayonni milliy turizm sohasiga ham tatbiq etish masalasiga katta e'tibor qaratilmoqda. O'zbekistonning xalqaro imidjining yuksalishida milliy turizm modernizatsion va integratsion jarayonlar amalga oshirilmoqda. Imidj so'zi lotin tilidan olingan so'z bo'lib, "ko'rinish", "qiyofa", "timsol" degan ma'nolarni anglatadi. Imidj biron bir shaxs, ob'yekt, predmetning tashqi ko'rinishi, xolatini aks ettiradi. Har sohaning o'z imiji mavjud bo'lganidek, O'zbekistonda milliy turizm rivojlanishining ham o'z imidji mavjuddir.

Modernizatsiya fransuz tilida eng yangi, zamonaviy degan ma'noni bildirib, biror narsani yangilash, unga zamonaviy tus berish, uni zamonaviy talablarga muvofiq o'zgartirish jarayonini o'zida ifodalaydi. O'zbekistonda milliy turizm tizimini rivojlantirish sohasida ham yangilanish, modernizatsiya jarayonlari amalga oshirilmoqda. Milliy turizm tizimi yangilanmoqda, turistlarni qabul qilish, ularga xizmat ko'rsatish, xizmatlar turini ko'paytirish, axborot texnologiyalari, texnik xizmat ko'rsatish sohasida yangi tizimlar joriy etilmoqda. Turizm sohasi rivojlangan mamlakatlarning tajribasini o'rganish, ularning ilg'or

yutuqlarini milliy turizmga joriy qilish masalasiga e'tibor kuchaytirilmoqda.

Integratsiya lotin tilida tiklash, to'ldirish degan ma'noni bildirib, tizimning ayrim qismlari va funksiyalarining o'zaro bog'liqlik holatini hamda shunday holatga olib boruvchi jarayonini, fanlarning yaqinlashishi va o'zaro aloqasini, davlatlar o'rtasidagi munosabatlarni muvofiqlashtirish va birlashtirish jarayonlarini o'zida ifodalovchi tushunchadir. Hozirgi davrda O'zbekistonning milliy turizm tizimida ham integratsiya jarayonlari sodir bo'lib, turizm turlari o'rtasida, turizm sohasining iqtisodiy, ijtimoiy, huquqiy, ma'naviy tomonlari o'rtasida, turizm xizmatini tashkil qilish, boshqarish, xizmat ko'rsatish sohasini tashkil qilish, turizmning xavfsizligini ta'minlash sohasida, milliy turizmning xalqaro turizm tashkilotlariga integratsiyalashuvi sohasidagi aloqalari kuchayib bormoqda.

"Bugungi kunda ushbu sohada olib borilayotgan davlat siyosati - deydi Prezident Shavkat Mirziyoyev, - istiqbolida hududlar va ularning infratuzilmasini kompleks jadal rivojlantirish, dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy vazifalarni yechish, ish o'rinlarini ko'paytirish, hududlar diversifikatsiyasi va rivojlanishini ta'minlash, aholining daromadlari, yashash darajasi va sifatini oshirish hamda mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va imidjini

yaxshilashga qaratilgan. Turizmni iqtisodiyotning strategik tarmog'iga aylantirish biz uchun ustuvor vazifa bo'lib qoladi. Hukumat oldidagi eng muhim vazifalardan biri – yaqin yillarda yurtimizga keladigan turistlar sonini 10 millionga etkazishdan iborat” [1].

Bugungi kunda xalqaro maydonda O'zbekistonning turizm sohasiga katta e'tibor qaratayotgan, tashqi va ichki turizmni rivojlantirish masalasiga davlat siyosati darajasida munosabat shakllanayotgan davlat sifatidagi imidji shakllantirilmoqda. So'nggi yillarda O'zbekistonda turizm sohasidagi qator masalalar qayta ko'rib chiqildi. Sayyohlarga viza berish keskin liberallashtirildi. Aeroportlarda navbatlar va tekshirishlarga barham berildi, yashil yo'laklar tashkil etildi. Mehmonlar elektron ro'yxatdan o'tkaziladigan bo'ldi, ular erkin harakatlanishi uchun hamma sharoitlar yaratildi. Valyuta ayirboshlashga cheklovlar bekor qilindi. Oxirgi yillarda O'zbekistonga kelayotgan xorijiy turistlar soni ko'paydi. O'zbekistonda turizmni rivojlantirish, sayyohlar oqimini ko'paytirish, ularga qulay va xavfsiz sharoitlar yaratish maqsadida ko'pgina shaharlarda ichki ishlar tuzilmalarida xavfsiz turizmni ta'minlash boshqarmalari tashkil etildi.

2022 yil 19-sentyabrda Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida mamlakatimizning ichki va tashqi turizm salohiyatini yanada oshirish chora-tadbirlariga bag'ishlangan videoselektor yig'ilishida Tashqi ishlar vazirligiga “Samarqand – Yangi O'zbekistonning turizm darvozasi”, targ'ibot kampaniyasini o'tkazish, Samarqandga sayyohlar oqimini oshirish bo'yicha “yo'l xarita”sini tasdiqlash va elchixonalar oldiga xorijiy mamlakatlarda targ'ibot kampaniyasi, xorijiy ommaviy axborot vositalari, mashhur turistik blogerlar uchun press-turlar tashkil etish vazifasi qo'yildiki, bularning hammasi O'zbekistonning turizm sohasida xalqaro imidji yuksalishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning “2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida”gi PF-60 son Farmoniga 1-ilovada 35-maqsad: “O'zbekiston bo'ylab sayohat qiling” dasturi doirasida mahalliy sayyohlar sonini 12 million nafardan oshirish hamda respublikaga tashrif buyuradigan xorijiy turistlar sonini 9 million nafarga etkazish”[2]dan iborat deb belgilandi. Shu bilan birgalikda turizm va madaniy meros ob'ektlari infratuzilmasini rivojlantirish hamda 8 mingdan ortiq madaniy meros ob'ektlaridan samarali foydalanish bo'yicha davlat dasturini qabul qilish ko'rsatildi. Samarqandni “Turizm darvozasi”ga aylantirish orqali kelgusi besh yilda turizm xizmatlari xajmini kamida 10 baravarga oshirish rejalashtirildi. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2022 yil 20 dekabrda Oliy Majlis va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasida ham ushbu masalaga to'xtalib o'tilib, “Samarqand shahri dunyo taniyidigan megapolisga, xalqaro turizm va biznes markaziga aylanmoqda”[3], deb ta'kidlandi.

“2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida”gi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son Farmoniga 1-ilovada xalqaro maydonda O'zbekistonning imidjini oshirish vositasi sifatida ommaviy axborot vositalari samaradorligini oshirish masalasiga katta e'tibor qaratilgan. Taraqqiyot strategiyasidagi 98-maqsad: Jahon hamjamiyatida mamlakatimiz imidjini oshirishga qaratilgan axborotlar yetkazish samaradorligini oshirish, deb nomlangan. Ushbu maqsadda, O'zbekiston imidjini jahon sahnasida ilgari surishni nazarda tutuvchi chora-tadbirlar majmuini tayyorlash va amalga oshirish, mamlakatimizda islohotlarning borishi, jamiyatni demokratik yangilash jarayonlari haqida xolis axborot tarqatishni samarali davom ettirish[4] vazifasi belgilangan.

O'zbekiston ulkan turizm salohiyati va g'oyat boy madaniy-tarixiy merosga ega, - deyiladi ushbu maqolada, - Bu

zaminda purviqor tog'lar bilan o'ralgan vodiylar va jazirama sahrolar, qadimiy me'moriy obidalar bilan mashhur tarixiy majmualar va zamonaviy megapolislar ajib bir tarzda uyg'unlashib ketgan. O'zbekistonda 11 ta milliy tabiiy bog'lar va davlat qo'riqxonalar, 12 ta maxsus qo'riqxonalar, 106 ta muzey, 37 ta teatr, 187 ta madaniyat va istirohat bog'i mavjud. ...2018 yilda o'zbek milliy taomlari “National Geographic” jurnalining “Gastronomik turizm” nominatsiyasida birinchi o'rinni egalladi, O'zbekiston ko'plab xorijiy nashrlar, jumladan, “The New York Times”, “The Guardian”, “Lovely Planet” tomonidan sayohat uchun eng jozibador va qiziqarli yo'nalish sifatida e'tirof etilmoqda[5].

Euronews xalqaro axborot telekanali va Evropaning boshqa ommaviy axborot vositalarida ham O'zbekistonning turizmni rivojlantirish sohasidagi imkoniyatlari yoritib borilmoqda. Euronews xalqaro axborot telekanali o'zining oylik tomoshabinlar qamrovi qariyb 15,2 million kishini tashkil etuvchi “Focus” sahifasida Samarqand turistik markazi zamonaviy kongress-markazi, “Abadiy shahar” tarixiy-etnografik xiyoboni, gashtak (baliq tutish uchun sun'iy ko'l), musiqali fontan o'rnatilgan markaziy saylgoh, Eco Village alohida kottejlar majmuasi, xalqaro tasniflangan brendlar ostidagi 8 ta mehmonxonani birlashtirgan ulkan ko'p tarmoqli majmua, Silk Road Samarkand majmuasi O'zbekistonga sayyohlar oqimi kelishini kuchaytirishi to'g'risida ma'lumot berib, O'zbekistonning xalqaro imidjining yuksalishida turizmning muhim o'rin tutishiga o'z e'tiborini qaratgan.

2022 yil 1-3 noyabr kunlari O'zbekistonda Xalqaro ziyorat turizmi haftaligi o'tkazilgan bo'lsa, 5 noyabrda BMTning Butunjahon turizm tashkiloti (UNWTO) Bosh kotibi Zurab Pololikashvili O'zbekistonga kelib, Samarqandga tashrif buyurdi. Rossiya Turoperatorlar uyushmasi (ATOR) ijrochi direktori Maya Lomidzening fikriga ko'ra O'zbekiston MDH davlatlari orasida rossiyalik sayyohlar uchun eng mashhur yo'nalishga aylandi. U yerda turlarga bo'lgan talab 20 foizga o'sdi. Samarqandga 2022 yilda 1,2 million xorijlik sayyoh keldi[6].

O'zbekistonga kelayotgan sayyohlar oqimini kengaytirish bo'yicha elchixonalarimiz ham faol va tizimli ish olib borishi lozim, - deydi Prezident Shavkat Mirziyoyev, - Shuni alohida ta'kidlash joizki, xorijiy turistlarni mamlakatimizga jalb etish yuzasidan elchilarimizning Turizmni rivojlantirish bo'yicha davlat qo'mitasi va Savdo-sanoat palatasi bilan birgalikda tizimli ravishda qattiq ishlashi talab qilinadi[7].

Jahondagi yetakchi axborot agentliklari bilan hamkorlikni rivojlantirish, O'zbekistonning turizm sohasidagi imkoniyatlari tashviqotida ulardan unumli foydalanish mamlakatimizning turizm sohasidagi imidji yuksalishiga olib keladi. O'zbekistonda milliy turizmni rivojlantirish sohasida amalga oshirilayotgan ishlar, O'zbekistonning boy tarixi va madaniyati, turizm sohasidagi imkoniyatlaridan so'zlovchi sifatli media kontentlarni tayyorlash, ularni mavjud barcha kommunikatsiya kanallari orqali jahon auditoriyasiga muntazam tarqatish yaxshi samara beradi. O'zbekistonning tarixi va zamonaviy taraqqiyoti, madaniyati va san'ati, tarixiy shaharlari, an'ana va urf-odatlarini targ'ib qilingan kitoblar, ma'lumotnomalar va qo'llanmalarni xorijda nashr etish masalasiga e'tiborni kuchaytirish zarur bo'lib, ushbu asarlarning xorijiy mamlakatlarda taqdimotlarini o'tkazish, ularni chet el mamlakatlari parlament, hukumat va ekspert doiralari o'rtasida tarqatish mamlakatimizning turizm sohasidagi imidjini yuksaltirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Xorijiy mamlakatlarda O'zbekiston imidjining o'lchov mezon sifatida turizmning tutgan o'rni va ahamiyati oshib bormoqda. Britaniyalik professor Sh.Akinerning fikriga ko'ra, “turizm milliy imidjini rivojlantirish mumkin bo'lgan tarmoqlardan biri hisoblanadi. Chunki u xorijliklarni mahalliy aholi bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqaga kiritadi. Natijada ana shu

sayyohlar ongida ular tashrif buyurgan jamiyatlar haqida o'z shaxsiy taassurotlarining shakllanishiga sabab bo'ladi". Britaniyalik olim S.Anholt fikriga ko'ra, mamlakat imidjini mustahkamlash jarayonida ommaviy axborot vositalari bilan bir qatorda – boshqaruv, eksport, turizm, madaniyat va meros, investitsiya va imigratsiya, odamlar ham muhim rol o'ynaydi[8].

Bugungi kunda O'zbekistonning xalqaro imidjini shakllantirishda turizm sohasida ommaviy kommunikatsiya vositalaridan tashqari turli xalqaro formatda o'tkaziladigan forumlar, anjumanlar, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, madaniy ko'rgazmalar, sport musobaqalari, etnografik, diniy, ekologik mavzularda o'tkaziladigan turli tadbirlar muhim ahamiyatga egadir.

O'zbekistonning ijobiy imidjini faol ilgari surish mexanizmlari va vositalarining milliy turizm bilan bog'liq jihatlari o'rganish, xalqaro maydonda PR-sheriklik loyihalarini amalga oshirish bo'yicha hamkorlik aloqalarini o'rnatish bugungi kunda muhim ahamiyatga egadir.

O'zbekiston o'zining ijobiy imidjini shakllantirish uchun yetarli darajada kuch va salohiyatga ega bo'lib, turizmni rivojlantirish ushbu sohada ijobiy imidjni shakllantirishga tizimli va kompleks yondashuvni talab etadi.

Turizm ravnaqi uchun maxsus iqtisodiy hududlarni tuzish, turistik klasterlarni yaratish, sohaga strategik sheriklarni jalb qilish, sayyohlik infratuzilmasi va turizm sanoatini jadal rivojlantirish, hududlarning sayyohlik salohiyatidan to'liq va samarali foydalanish, milliy turistik mahsulotlarni ishlab chiqarish va uni jahon bozorlariga olib chiqish borasidagi faoliyatimizni jadal rivojlantiramiz[9], - deydi Shavkat Mirziyoyev.

O'zbekistonda turizm infratuzilmasini rivojlantirishda turizm sohasidagi munosabatlarni tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy hujjatlar takomillashtirilmoqda. Shu bilan birgalikda turizmning o'ziga jalb etuvchi vositasi sifatida axborot bozori ishtirokchilari faoliyatini takomillashtirish, axborot texnologiyalari salohiyatidan samarali foydalanish, milliy turizmni rivojlantirishda reklamadan unumli ravishda foydalanish bugungi kunda dolzarb ahamiyatga ega bo'lmoqda. Turizm xizmatlarini tashkil qilish bo'yicha xalqaro global axborot tizimlariga ulanish va lokal servislarni yaratish, internet tarmog'ida turistik imkoniyatlari haqidagi axborot resurslarini mamlakatimizda kengaytirish zarurdir. O'zbekistonda turizm industriyasini rivojlantirish bugungi kundagi dolzarb masala bo'lib, turizm industriyasini rivojlantirish turistik resurslardan unumli foydalanish va xizmat ko'rsatadigan infratuzilmani yuqori saviyaga olib chiqishni nazarda tutadi. Bu esa O'zbekistonning xalqaro imidjini yuksaltirishga xizmat qiladi. Turizm tizimi o'ziga xos

xususiyat, maqsad, vazifalar va strukturasiga ega bo'lib, turizm sistemasiga xos bo'lgan xususiyatlar bu uning ochiqligi, yaxlitligi, izchilligi va ketma-ketligidir. Turizm tizimi o'z-o'zidan rivojlanish xususiyatiga ega bo'lib, bu rivojlanish tizimining o'z-o'zini saqlash va takomillashishini ta'minlaydi. Turizm tizimining maqsadi mustahkam, ommaviy va raqobatbardosh turizmni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan sharoitlarni yaratishdan iboratdir.

Turizm jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy va ma'naviy hayot sohalariga ta'sir ko'rsatib, turizm natijasida mamlakatning ichki salohiyati namoyon etiladi, tarixiy obidalar va muqaddas qadamjolar obod qilinadi, tabiiy landshaft, ekoturizm, agroturizm, etnoturizm, diniy turizm marshrutlari ishlab chiqiladi. Turizm aholini ish bilan ta'minlash, milliy madaniyat, hunarmandchilikning rivojlanishiga o'zining ijobiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Turizmni rivojlantirishda axborot texnologiyalari imkoniyatlaridan keng foydalanilib, turizm xizmatlarini tashkil qilish bo'yicha xalqaro global axborot tizimlariga ulanish, lokal servislarni yaratish, internet tarmog'ida mamlakatning turistik imkoniyatlari xaqidagi axborot resurslarni kengaytirish masalasiga katta e'tibor qaratilmoqda.

Bugungi kunda mamlakatimizda turizm rivojlangan xorijiy davlatlarning erishilgan yutuqlari ijodiy tarzda o'rganilib, O'zbekistonga chet ellik investorlarning mablag'lari kiritilmoqda, yangi turizm infratuzilmasini shakllantirishda xorijiy davlatlarning tajribalariga tayanilmoqda. O'zbekistonda sayyohlarga xizmat ko'rsatish aholini ish bilan ta'minlash, yangi ish o'rinlarini yaratish, milliy hunarmandchilik, kasanachilikni rivojlantirish, milliy taomlar, milliy madaniyat, milliy urf-odat, an'ana, udumlar, marosim va bayramlar kabi milliy qadriyatlarni tiklash va yuksaltirish asosida amalga oshirilmoqda. O'zbekistonda milliy turizm tizimining takomillashib borishi iqtisodiyot, siyosat, ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy hayot sohalariga o'zining ijobiy ta'sirini ko'rsatmoqda. O'zbekistonda milliy turizmni rivojlantirishda turizm sohasida faoliyat olib borayotgan sub'yektlarning innovatsion va kreativ yondashuvi talab etilmoqda.

O'zbekistonda zamonaviy turizm industriyasini shakllantirish uchun ko'plab imkoniyat va shart-sharoitlar yaratilib, sohani rivojlantirishga kompleks yondashilmoqda, respublikada ko'plab zamonaviy sayyohlik infratuzilma ob'yektlari shakllantirilmoqda. Milliy turizmni rivojlantirishda, turizm infratuzilmasini shakllantirishda tadbirkorlar faolligini rag'batlantirishga ham katta e'tibor qaratilmoqda. Bularning barchasi O'zbekistonda milliy turizmni tizimli va qonuniyatli jarayon sifatida o'rganishni dolzarb masala sifatida kun tartibiga qo'yimoqda.

ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent, O'zbekiston, 2021 yil, 173-174 betlar.
2. <https://lex.uz/docs/5841063>
3. <https://www.xabar.uz/jamiyat/shavkat-mirziyoyevning-oliy-majlis-va-o'zbekiston-xalqiga-murojaatnomasi>
4. <https://lex.uz/docs/5841063>
5. Mirziyoyev Sh.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild, Toshkent, O'zbekiston 2020 yil, 300 bet.
6. <https://uza.uz/posts/436423>
7. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. Toshkent, O'zbekiston 2018 yil, 287-288 betlar.
8. <https://beruniyalimov.uz/archives/986>
9. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent, O'zbekiston, 2021 yil, 172 bet.